

Ususret 12. Danu mimoza – 19. siječanj

Svake se godine treću subotu u siječnju obilježava Dan mimoza i Nacionalni dan borbe protiv raka vrata maternice. Cilj ove javnozdravstvene akcije je povećati svijest žena o važnosti i oblicima prevencije ove zloćudne bolesti.

Na globalnoj razini, rak vrata maternice je četvrti najučestaliji karcinom u žena s oko 570 000 novih slučajeva u protekloj godini. Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ), u Republici Hrvatskoj je u 2015. godini bilo 280 novooboljelih žena, dok ih je u 2016. godini 115 umrlo od ovog raka.

Rak vrata maternice je zloćudna bolest koja nastaje uslijed nekontroliranog rasta prethodno promijenjenih stanica na dijelu ulaza maternice iz rodnice. Rak vrata maternice je u više od 99% slučajeva uzrokovan infekcijom humanim papiloma virusom (HPV). Trenutno je otkriveno više od 200 tipova HPV-a, a njih 50-ak inficira genitalno područje. Najčešći način infekcije je spolnim putem (odnosom), ali se virus može prenijeti i kožnim kontaktom u genitalnom području. Većina spolno aktivnih osoba će se tijekom svog života susresti/zaraziti s HPV virusom, ali samo kod manjeg broja žena će se razviti maligna bolest. Naime, u većini slučajeva infekcija HPV-om prolazi u asimptomatskom stadiju te većina nosilaca i ne zna da je zaražena. Uz djelovanje imunološkog sustava većina infekcija prolazi spontano. Međutim, u manjem broju žena, infekcija može trajati duži niz godina (10-15) što može dovesti do pojave premalignih promjena vrata maternice, a u slučaju da se promjene ne liječe i rak. Važno je napomenuti da premaligne i maligne promjene uzrokuju HPV tipovi visokog rizika (16,18,31,33,35,39,45,...) Tipovi 16 i 18 su odgovorni za oko 70% slučajeva raka vrata maternice. U slučaju da zamijetite simptome poput nepravilnog krvarenja (nakon spolnog odnosa, između menstrualnog ciklusa), neuobičajen iscjedak, bolove i pritisak u donjem dijelu abdomena, javite se Vašem ginekologu i dogovorite ginekološki pregled.

Organizirani probir (ginekološki pregled, testiranje) i cijepljenje su glavne preventivne aktivnosti u prevenciji ove maligne bolesti. Redovitim ginekološkim pregledima rak vrata maternice se može spriječiti otkrivanjem premalignih lezija, a time i omogućiti uspješno pravovremeno liječenje. Dobro organiziran probir smanjuje smrtnost od ove bolesti za 80%.

U Republici Hrvatskoj je za sve zainteresirane učenike/ce završnog razreda osnovne škole omogućeno besplatno cijepljenje protiv HPV-a. Osim spomenutih, cijepljenje je besplatno i za učenike/ce srednjih škola u razdoblju od 1.1-1.7.2019. godine, zavisno o raspoloživosti cjepiva. Spomenutu populaciju cjepi specijalist školske medicine nadležan za školu koju učenik pohađa te mu se svi zainteresirani učenici i roditelji mogu obratiti za dodatne informacije.

Izvor podataka: Internet stranice Svjetske zdravstvene organizacije, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo te njihovih publikacija

Autor: Ivan Štivić dr.med.
Spec.epidemiologije